פב: אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

עין משפט נר מצוה

בא א מיי׳ פ״ה מהל׳ מיכות הלי׳ י סמג לאוין רכ:

כב ב מיי׳ פ״ה מהל׳ מלכים הלי׳ ג סמג לאוין רפ טוש״ע י״ד סי׳ רלו סי״א:

שיטה מקובצת

א) דאי כתב רחמנא לא תשחטו: **ב)** קמ״ל דכי זרע חטה וחרצן אז שעורה וחרצן נמי מיתייב: **ג)** ולהכי לא מצי לאוקומי כלאים כלאים בבת אחת:

רבינו גרשום

חד אין תרי לא. כלומר אי (מאחד) בן אדם [אחד שחט] לאותו ואת בנו (והוא שחטן) יהא חייב אבל אי אחד [שחט] אותו [ואדם אחר שחט] את בנו לא יהא חייב. כתב רחמנא לא תשחטו דאפי׳ תרי: ש״מ תרתי. דאפילו בנו ואותו: אע״ג דגופין מוחלקין פטרי. כלומר כיון דכלל שני איסורין בשחיטה אחת אע״ג דאיכא אותו ואת בנו וכנו ואותו אינו סופג אלא ארבעים: אלא לאו סומכוס היא. כלומר ותייב על כל אחת ואחת אע״ג דבבת אחת ובהתראה אחת: לא לעולם רבנן היא. כלומר ומאי לוקה לוקה אחת כיון דבהדא התראה ובבת אחת היא אינו לוקה אלא אחת והא קמ״ל דאיכא תרי גווני כלאים ואי לאו דבבת אחת היא הוה מיחייב תרתי: והיכי דמי תרי גווני כלאים. דזרעו אחת שעורה וחרצן ובזרעו אחת חטה וחרצן והפילן בבת אחת וזרע: בהא לימא ר׳ יהודה סופג ארבעים. כלומר אפי׳ ארבעים לר׳ יהודה אינו סופג דהוי התראת ספק דמחרין אותו מספק דלא תיכול דספק הוא אם של ימין הוא דר׳ יהודה אינו מחייב אלא על של ימין: הכה את זה. כלומר ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון: כזה אחר זה פטור. כלומר דהתראת ספק הוא שאין אנו יודעין אי זהו אביו או זה או זה: אלא לאו סומכוס היא. כלומר מה דאמרי׳ סופג שמונים והו סומכוס דלענין אותו ואת בנו מחייב שמונים הכא נמי מחייב שמונים אע״ג דבבת אחת: לעולם בזה ובשתי התראות כו׳. לעולם כזה אחר זה ובשתי התראות ורבנן ומש״ה אמרי׳ סופג שמונים (ואם פרכת והא ר׳ יהודה אמר סופג ארבעים והתראת ספק לאו שמה התראה) ואי פרכינן לר׳ יהודה אמאי סופג ארבעים והא התראת ספק הוא. סבר לה כאידך דר׳ יהודה. דתניא לא תותירו ממנו עד בקר והנותר וגו׳

מסורת הש״ס

א) [שבת נג:], **ב)** [ל״ל מדתניא עי׳ תוס׳ ד״ה תניא], **ג)** [קדושין עז: מנחות כח. מיר מב.], **ד)** קדושין נט. בכורות נד. ברכות כב. לקמן קלו:, **ה)** לקמן לח. ודף לז., **ו)** [לעיל פח.], **ז)** [לקמן לח. מנחות נח. יבמות קח. תוספתא דיבמות פי״ב ה״ה ע״ש], **ח)** סנהדרין סג. סמחים סד. תמורה ד: מנחות ד: טז. שבועות ג: לקמן לח. ודף קמא:], **ט)** [נדפ״ל חייב שחטים], **י)** [לקמן נ:].

תורה אור השלם

ו. ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו:
שמות יב י

גליון הש״ס

תוס׳ ד״ה ולאפוקי וכו׳ אבל מודה. עי׳ לעיל דף מ׳ ע״ב תוס׳ ד״ה הרכיב:

הגהות מהר״ב רגשבורג

א) נמי אם כן למתיב לא קשיא כל״ל: **ב)** שם ומלמה אגב מורחיה קמ״ל נ״כ עיין תורת חטים:

מוסף רש״י

חטה ושעורה וחרצן. שלשתן נטע אחת (בכורות נד:). בממולת יד. דהוי כלאי זרעים וכלאי הכרם כאחת (ברכות כב.) וטעמא דר׳ יאשיה לא דקמה מהיכא נקמה ליה דנעיגן ב׳ מיני זרעים ומחלן אליבי, ומפולת יד נקמה ליה אלא מוצא כרמך כלאים, משמע שזריעת הכרם עצמה תהיה בכלאים (קדושין לט:). אבל מזה כזית ומזה כזית. משל ימין ומשל שמאל (לקמן צא:). אינו סופג אלא מ׳. דאיכא טיהא אלא כאחת (לקמן צו:). הכה את זה וחזר והכה את זה. מי שגרם לה אשתו ונשאת וילדה, ספק בן ז׳ לראשון ספק בן ז׳ לאחרון, הכה זה וחזר והכה זה נשתי התראות, דהויא לה כל חדא התראת ספק (מכות סו:). חייב. שהרי אחד מהם אביו, קסבר התראת ספק שמה התראה כיאיל ומתה נפשך עוכר וכהכי (יבמות קא:). בבת אחת. שהנבון בתקל בהכאה אחת (שם ולקמן צא:) לו בהתראה אחת נתון כדי דבור דהויא לה התראת ידלא, דמתה נפשך חד מניהו אביהו (מכות שם). חייב. דבהתראה ידלא הנתון כו אל תכה שניהם שנמכה זו אחר מתחייב (יבמות שם). בזה אחר זה פטור. לפיכך שתי התראות וכל חדא והחלת היה התראת ספק (שם).

הזורע כלאים כלאים לוקה. תימה דמשמע הכא דבאחד כלאים לא לקי אלא חדא ואמאי לא לקי נמי משום לא תסיג גבול רעך (דברים יט) דלענין איסור כלאים דריש לה בשבת נב׳ ר׳ עקיבא (דף פה.) וי״ל דכיון דאתא נמי לאזהרה דמסיג גבול אין לוקין עליו משום כלאים כמו שאין לוקין על הסגת גבול דגיכן להשבון ועוד דהוי לאו שבכללות: **תנינא** נזיר שהיה שותה כו׳. אע״ג דהך דהזורע כלאים ברייתא היא וכבמה ברייתות שונה מה שבמשנה מ״מ היה לו לשנות באותו ענין ששונה במשנה וכה״ג אשכחן בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עד.) גבי אבא שאול היה קולא לשמוקי בדוקי דפרק תגינא מה טיבו של עובר זה כו׳ ופי׳ שם בקונטרס דהכי פריך תגינא כלומר המם הוה ליה למיתני:

אלא פשיטא בבת אחת ובהתראה אחת. פי׳ לו בהתראה אחת ואפי׳ בזה אחר זה דאפילו בהא פטרי רבנן כמו נזיר שהיה שותה כל היום דאינו מייב אלא אחת:

ולאפוקי מדרבי יאשיה דאמר אינו חייב עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד. נראה דאינו חייב משום כלאי הכרם קאמר אבל מודה דמשום כלאי זרעים מיחייב בתרי מינין בחטה ושעורה לחודיה וכן משמע דכי קאמר קמ״ל דכי זרע חטה וחרצן ושעורה וחרצן נמי מייב ולא נקט חטה ושעורה משמע דמודי בה ר׳ יאשיה ועוד נראה לפרש דקרי תרי גווני כלאים כלאי זרעים וכלאי הכרם חטה ושעורה וחטה וחרצן ובאד גוונא מודי רבי יאשיה ובאד פליג אבל חטה וחרצן ושעורה וחרצן כולה חד גוונא הוא ויש ספרים שכתוב בהם בהדיא לו שעורה וחרצן ואפילו לספרים דכתיב בהם ושעורה יש לפרש כמו לו שעורה ולהכי לא מצי לאוקומי כלאים [ג] בבת אחת כמו חטה ושעורה וחרצן דלקי תרתי לאפוקי מדרבי יאשיה דהא לרבי יאשיה נמי לקי תרתי וכן משמע בירושלמי בפ׳ כלאים בפ״ט דקאמר על דעתיה דר׳ יאשיה כתיב שדך לא תזרע כלאים ולאיזה דבר נאמר לא תזרע כרמך פי׳ כיון דבלא חרצן מיתייב משום שדך דאי לא מתייב ר׳ יאשיה בכלאי זרעים בלא כרם מאי קא בעי ומשני משום שדך לוקה ומשום כרמך לוקה וטעמא דר׳ יאשיה דבכלאי הכרם לא מתייב אלא בג׳ מינים ובכלאי זרעים מתייב בב׳ מפרש ר״י משום דזריעת כלאים משמע שני מיני זרעים וחרצן לאו מין זרע הוא אבל אין לפרש דמשמע ליה לא תזרע בהדי כרמך כלאים אבל שדך בלא שום זרע קרוי שדה דהא לא שייך לפרש כן גבי בהמתך ומיהו ר׳ יהודה נמס׳ כלאים (פ״ח מ״ע) לא מתייב בכלאי זרעים עד שיזרע חטה ושעורה וכוסמת או שני חטים ושעורה דבעי כלאי זרעים בהדי שדך והא דאמר בריש פרק בתרא דבכורות (דף נג:) ילפר ותירוש אין מעשרין מזה על זה דאמר קרא כל אבל יהבר ומירוש ולגן אמרה תרו תן אבל לזה וחבל לזה אין לי אלא תירוש ויצהר ומירוש ולגן ולגן מנין אמרת ק״ו ומה תירוש ויצהר שאין כלאים זה בזה אין מעשרין מי׳ ולרבי יאשיה מייתי לה הכי ומה תירוש ויצהר שאין כלאים זה בזה (אפי׳ ע״י דבר אחר) אין מעשרין מזה על זה תירוש ולגן ולגן דגן שהם כלאים ע״י דבר אחר מי׳ לא נקט דבר אחר אלא משום תירוש ולגן: **מאי** טעמא דרבי יהודה התראת ספק היא. וא״ת והא מסיקנא בפ׳ גיד הנשה (לקמן דף לח.) דמפשטא פשיטא ליה לרבי יהודה דשל ימין וי״ל דהכא בעי למימר דמפשטא מהכא דלא מספקא ליה ומסיק דלעולם לא מפשטא וסבר לה כאידך מי׳: וכדברי

אכל חרי לא. שחט אחד האם ואחד הבת אפילו אחרון פטור קא משמע לן: **לא ישחטנו.** דמשמע לא על ידי אחד אלא ע״י שנים לא יהיו נשחטין: **מאי לא תשחטו.** דמשמע דתרוייהו עבדי איסורא: **כהעלם אחד.** שלא יודע לו בנתים שחטה וכשוגג חייב שתי חטאות והיינו דמשמע בהתראה אחת ובלא אחד שני מלקות: **דלישמעינן כעלמא.** היכא דאין גופין מוחלקים כגון בשני זיתי חלב: **דאע״ג דגופין מוחלקים.** שעל ידי שתי פרות נאין לו שני מלקות הללו. ופליג קומכוס בסיפא והיינו לרישא דקתני שחט שני בניה ואת״כ שחטה קופג מ׳ לסומכוס קופג פ׳ וכך מצאתי בתוספתא (פ״ה ה״א) שחט ר׳ בניה ואמר כך שחטה קומכוס אומר משום רבי מאיר חייב משום חמשה לאוין: **הזורע כלאים כלאים.** משמע שזרע ומזר וזרע: **ועוד מאי כלאים כלאים.** מדא זריעה נמי ממייב מדא: **בכם אחת.** בידו אחת חטה וחרצן ובידו אחת שעורה וחרצן: **אלא לאו סומכוס.** ומשמע מינה אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד חייב[ב]: **לעולם רבנן.** וכבר׳ התראות ודקשיא לך פשיטא הא קמ״ל דאיכא תרי גווני כלאים דבין חטה וחרצן ובין שעורה וחרצן הוו כלאים ולאפוקי מדרבי יאשיה דבעי שלשתן כאחד: **אכל מוה כזית ומזה כזית.** משני גיד הנשה של שתי יריכות של בהמה אחת: **ארבעים.** ר׳ יהודה לטעמיה דאמר בפ׳ גיד הנשה[ד] אינו נוהג אלא באחת: **מאי טעמא דרבי יהודה.** דאמר אינו סופג אלא ארבעים לא הוה ליה למילקי כלל כל חדא וחדא התראת ספק הוא דהא מספקא ליה לר׳ יהודה באחיו מהן נוהג בשל ימין או בשל שמאל דקתני האם והדעת מכרעת שהוא של ימין ואיכעיא להו פשיטא ליה של ימין ומאי דעת דעת תורה או דעת נוטה ומדלא פשטיה מהא דמיפשטו פשיטא ליה ש״מ לאו בשתי התראות קאמר דהא שמעינן ליה דאמר התראת ספק לא שמה התראה: **בכה זה וחזר והכה זה.** מי שלא שהתה אחר גיטה שנשא חדשים וניסת וילדה ספק בן תשעה לראשון וספק בן שבעה לאחרון וכשגדל הכה את האחד וחזר והכה את מכירו: **חייב.** דקסבר התראת ספק שמה התראה: **בכם אחת.** הרים שתי ידיו והכה זה באחת וזה באחת: **חייב.** דהתראת ודאי היא: **בכם אחת.** דהויא התראת ודאי וקאמר ת״ק קופג שמונים: **אלא לאו סומכוס היא.** דלא אשכחן תנא דאית ליה הא סברא אלא הוא: **בשם אשרופו.** עשה הוא ולאו שניתק לעשה אין לוקין עליו והמותיר בפסח פטור: לא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרופו

בא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com